

כגפן פוריה

עלון להפצת תורה ויהדות

אין לעיין בעלון זה בששת התפילה

פְּרִשֶׁת הַתְּרוּמָה

ב' אדר תשע"ה

הפטרה: וז' נתן חכמה לשלמה

ציאת השבת ר"ת 18:34

ז' באדר יום חמיושי-לידת ופטירת משה רבנו

ז' אדר-ברכת הלבנה

גיליון 469

ציאת השבת:

18:05

ירושלים: 18:04

כניסת השבת:

16:56

ירושלים: 16:51

ומידך נתנו לך

הרב עמוס שושן - רב ישובי רכס פוריה

נתינת התרומה למשכן היא בניין אב לכל התרומות והצדקות כולן. יש חשיבות שאדם יתן תרומה מתוך מחשבה טובה ללא שום פניה אישית של כבוד וכד'. וכן אמר התנא באבות (ג, ח): "תן לו משלו, שאתה ושלך שלו", תן לקדוש ברוך הוא ממה שנתן לך. כלומר, תן צדקה או הוצא ממונה לדבר מצווה מתוך הכרה שכל מה שאתה נותן, לא משלך אתה נותן, אלא משל בורא עולם.

אכן עלינו לדעת, כי כל מה שיש לנו קבלנו ממנו. וכך דרשו (ויקרא רבה כז, ב) את הכתוב (איוב מא, ג): "מי הקדימיני ואשלם" - כלום עשית מזווה עד שנתתי לך בית! מעקה, עד שנתתי לך גג! ציצית, עד שנתתי לך טלית, (בגד)!"

ובהמשך אמר התנא: "וכן בדוד הוא אומר: 'כי ממך הכל ומידך נתנו לך'". הכתוב בדברי הימים, מתאר את השמחה הגדולה של העם על הזכות שנפלה בחלקם לתרום לבנין בית המקדש (דה"א כט, ט): "וישמחו העם על התנדבם, כי בלב שלם התנדבו לה' וגם דוד המלך שמח שמחה גדולה". ובראותו את התרומה הגדולה שנאספה אמר דוד (שם יד): "וכי מי אני ומה עמי כי נעצור כוח להתנדב כזאת, כי ממך הכל ומידך נתנו לך". כלומר, רק הידיעה כי כל נתינה שלנו היא אינה שלנו אלא מכוח ידך, ומשלך אנו נותנים לך, היא זו שגרמה שנתנדב כמות כזו. יהי רצון שיוזכנו הקדוש ברוך הוא בעשיית צדקה וחסד, המקרבות את הגאולה, וכסמיכות פרשיות אלו: משפטים-תרומה, המזכירות לנו את דברי הנביא: "ציון במשפט תפדה ושביה בצדקה".

בהוצאת מכון "שערי תורה": פוריה-נוה עובד ד.ג. גליל תחתון 15210

שערי תורה וחסד ע"ר * כולל אברכים * שיעורי תורה * פרסומים תורניים * גמ"ח עזרה לנוקמים *
הדפסה: דפוס כנרת. עריכה: צ. שוריק. היה שותף. להעברת תרומות: בנק המזרחי סניף טבריה מספר חשבון: 123459

ז' באדר

יום לידתו ופטירתו של משה רבנו

ז' באדר הוא היום שנולד בו משה רבינו ויום שנפטר בו לסוף מאה ועשרים שנה. שהקדוש ברוך הוא יושב וממלא שנותיהם של צדיקים מיום ליום ומחדש לחדש, שנאמר (שמות כג):
'אֵת מִסְפַּר יְמֵיךָ אֲמַלֵּא'

תענית ז' באדר:

נוהגים חסידים ואנשי מעשה להתענות ביום זה ולומר 'סדר תיקון ליום ז' אדר' ככתוב בסידורים, לפי שמיתת צדיקים מכפרת והתענית עם תשובה ותפילה מכפרת, ויוצאת כפרה שלמה לכל ישראל: ובשנה מעוברת שיש בה שני אדרים, עיקרה של תענית זו באדר שני; ואולם יש שנוהגים תענית גם באדר ראשון, ונותנים טעם לדבר.

צפיה לישועה:

ביום זה, ז' אדר, צריך כל אדם לתת לבו לשני דברים שיהיו נטועים וקבועים אצלו לתמיד: צפיה לישועה, ויראת הדין:

צפיה לישועה כיצד? צא ולמד מלידתו של משה רבינו:

תחילת לידתו של משה רבינו בצער גדול היתה. שגור פרעה: כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו, וזה שלש שנים ושלש שנה ששוטרי פרעה וכל עמו אורבים לכל אשה הרה בישראל וכיון שמלאו ימיה ללדת, והנה בן - מיד חוטפים אותו וממנה ומשליכים אותו היאורה ומטביעים אותו. מרחם אמו יצא למות. וכל ישראל, קטניהם עם גדוליהם שרויין בצער ומיואשין מן הישועה:

עמרם, גדול הדור היה כיון שראה את עמו בצער הגדול הזה, אמר, לשוא אנו עמלים! עמד וגרש את אשתו לבל יולידו עוד לתוהו, ואשתו כבר היתה מעוברת עם משה שלשה חדשים. עמדו כל ישראל וגרשו נשותיהם:

באותה שעה שרתה רוח הקדש על מרים בת חמש השנים, ואמרה: עתידה אמי שתלד בן שמושיע את ישראל! ויתאושו אביה ואמה מדבריה ויתחזקו באמונתם ובצפיתם לישועה וחזרו ונישאו זה לזה וכמוהם עשו כולם, והנה נולד מושיעם של ישראל!: וכמה צער ורוגז היו אחר לידתו של משה; כל עם פרעה, אנשים ונשים וטף, ארבו כולם לצודו ולהשמידו, והנה הוא מושלך הפקר במי היאור!

ואחר שנצל ממי היאור, שמא תאמר עברה הסכנה? והלא הסכנה גדולה עכשו שבעתים. שהרי נפל בעודו תינוק בין שני האריות, בבית פרעה הוא נתן, שמשם הזעם והחרון יוצאים על ישראל להשמידם, והרי תינוק הוא משה, את אביו לא ידע את אמו לא הכיר ואת כל עמו לא ראה - הרי יוסיפו בני עולה לענותו ויעשו גם אותו לצורר ישראל ונוסף גם הוא על שונאינו. ועדין פחדו של עמרם קים - לשוא אנו עמלים!:

עכשו בוא וראה כמה גדול כח האמונה וההתחזקות בצפיה לישועה, זו שפעמה בלב מרים והפעימה את לבות אחרים שמלאו אמונה וצפיה כמוה, אלמלא נולד משה מה טעם היה לכל העולם ומלואו, שהיה חוזר לתוהו ובוהו. ועכשו שנולד אף על פי שהוא נתון בין שני אריות - סוף שיצא משם וישיע את כל עמו ויאיר לכל העולם בכל הדורות, ואת מלמעלה רשעים ישבר, ואף הם יאמרו: ה' הצדיק!: הא למדת, כמה צריך כל אדם בכל עת ובכל שעה להתחזק באמונה ולצפות לישועה:

יראת הדין:

יראת הדין כיצד? צא ולמד ממיתתו של משה רבינו. משה רבינו אדון כל הנביאים, שמיום שנולד שרתה בו רוח נבואה, והושיע לישראל, ועשה כל האותות והמופתים במצרים, וקרע את הים, ודרך בשמים, ותפס במלחמתן של מלאכים ושרפים וקבל תורה של אש, ודר תחת כסא של אש, ודבר עם ה' פנים אל פנים, ולמד תורה לכל ישראל, וכלכלם ארבעים שנה במדבר, ועשה מלחמה עם סיחון ועוג, והעמיד חמה ולבנה - כיון שחטא חטא קל במי מריבה, ונתמעט קידוש שמו יתברך בשגגתו, נגזרה עליו מיתה - על אֲשֶׁר מִעַלְתָּם בִּי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וגו' כִּי מִנְּגִד תִּרְאֶה אֶת הָאָרֶץ וְשָׁמָּה לֹא תָבוֹא (דברים לב); ולא עמדו לו כל זכויותיו וצדקותיו אשר פעל עם ישראל כנגד מידת הדין, שהיא מידת האמת של בורא כל העולמים:

הא למדת כמה גדול עמקו של הדין וכמה צריך אדם להתירא מן החטא אפילו של שוגג, כל שכן מן החטא שאינו של שוגג:

מדרשי חכמים על לידתו של משה:

וַיֵּלֶךְ אִישׁ מִבֵּית לֵוִי - להיכן הלך? אמר רב יהודה בר זבינא: שהלך בעצת בתו. תנא: עמרם גדול הדור היה, כיון שראה שאמר פרעה הרשע: כֹּל הַבְּנֵי הַיִּלּוּד הַיֶּאֱחָד תִּשְׁלִיכֶנּוּ (שם א), אמר: לשוא אנו עמלים. עמד וגרש את אשתו. עמדו כולם וגרשו את נשותיהם. אמרה לו בתו: אבא, קשה גזרתך יותר משל פרעה, שפרעה לא גזר אלא על הזכרים, ואתה גזרת על הזכרים ועל הנקבות; פרעה לא גזר אלא בעולם הזה, ואתה בעולם הזה ולעולם הבא; פרעה הרשע ספק מתקיימת גזרתו, ספק אינה מתקיימת, אתה צדיק בודאי שגזרתך מתקיימת, שנאמר: וְתִגְנֹר אִמָּר וְיָקָם לְךָ (איוב כב). עמד והחזיר את אשתו, עמדו כולם והחזירו את נשותיהם. (סוטה יב).

וַיִּקַּח אֶת בֵּת לֵוִי - 'והחזיר' - לא נאמר, אלא וַיִּקַּח. אמר רב יהודה בר זבינא: שעשה לה מעשה ליקוחים; הושיבה באפריון, ומרים ואהרן מרקדים לפניהם, ומלאכי השרת אומרים: אִם הַבָּנִים שְׁמִימָה. (שמות רבא א): וַתִּהְיֶה הָאִשָּׁה וַתֵּלֶד בֶּן - והלא היתה מעוברת בו שלשה חדשים מקודם? אמר רב יהודה בר זבינא: מְקִישׁ לִידָתָהּ לְהוֹרֶתָהּ; מה הורתה שלא בצער, אף לידתה שלא בצער (סוטה שם):

וַתֵּרָא אוֹתוֹ כִּי טוֹב הוּא - רבי מאיר אומר: טוב שמו. רבי יהודה אומר: ראוי לנביאות. רבי נחמיה אומר: טוביה שמו. אחרים אומרים: נולד כשהוא מהול. וחכמים אמרו: בשעה שנולד משה נתמלא כל הבית אורה. כתיב הכא: וַתֵּרָא אוֹתוֹ כִּי טוֹב, וכתב התם (בראשית א): וַיֵּרָא אֱלֹקִים אֶת הָאָדָם כִּי טוֹב. (ילקוט שמות קסו):

ולמה השליכו אותו ביאור? כדי שיהיו חושבין האסטרולוגין שכבר הושלך למים ולא יחפשו אחריו: כיון שהושלך משה למים, אמרו: כבר מושלך מושיען במים. מיד בטלו הגזרה: אמר ר' אחא בר חנינא: אותו היום, ששי בסיון היה. אמרו מלאכי השרת לפני הקדוש ברוך הוא: מי שעתיד לקבל תורה מזה סיני ביום זה, ילקה במים ביום זה?

הַאֵלֶךְ וְקִרְאֵתִי לְךָ אִשָּׁה מִיְּנֻקָּת מִן הָעֶבְרִית - למה אמרה מרים 'מן העבריות', וכי אסור לו למשה לינק מחלב הנכריות? לפי שהחזירתו למשה על כל המצריות להניק אותו, ופסל את כולו. ולמה פסל? אמר הקדוש ברוך הוא: הפה שעתיד לדבר עמי, ינק דבר טמא? דבר אחר, למה פסל דדיהן? אמר הקב"ה: זה עתיד לדבר עמי, למחר יהיו המצריות אומרות: זה שמדבר עם השכינה - אני הניקתיהו. (שמו"ר א): לפיכך לא ינק אלא מאמו. (ע"פ ספר התודעה).

הלכות חודש אדר

א. משנכנס אדר מרבנים בשמחה [תענית (כט):]. מנן אברהם (סי' תרפו סק"ה). וכמו שנאמר במגילת אסתר: והחודש אשר נהפך להם מיגון לשמחה, לומר שמזל החודש גורם לטובה. ולכן ישראל שיש לו קובלנא משפטית נגד גוי, ישתדל כמיטב יכולתו שהדיון בתביעתו יתקיים בחודש אדר, מפני שיד ישראל על העליונה בחודש אדר, וגבר ישראל. [ילקוט יוסף מועדים, עמוד רענ. חזון עובדיה פורים עמ' לא].

ב. היוצא בשיירא או מפליג באניה בלב ים, ואינו מוצא מגילה כשרה להוליך עמו כדי שיוכל לקרותה בזמנה כראוי, יכול לקרות המגילה אפילו בתחלת החודש, אך לא יברך ברכות המגילה. אבל סעודת פורים ומשלוח מנות ומתנות לאביונים אינם נוהגים אלא בזמנם. [עיין בירושלמי: כל החודש כשר לקריאת המגילה שנא' והחודש אשר נהפך להם מיגון לשמחה, ובלבד עד חמשה עשר. והובא להלכה בראבי"ה (מגילה סי' תקנח). ובאור זרוע ח"ב (סי' תלח). ובשבולי הלקט (סי' קצה). אולם מרן הב"י (סי' תרפח) כתב, שני"ל דלא סמכין על הירושלמי בזה אלא בשעה"ד, כיון שלא הובא בש"ס דידן. וכ"פ בש"ע שם שיקראנה בלי ברכה. ויקראנה בלילה וביום].

ג. מנהג חסידים ואנשי מעשה (הבריאים) להתענות ביום שבעה באדר שהוא יום פטירת משה רבינו. ונוהגים לעשות לימוד בליל שבעה באדר, ומנהג יפה הוא. [ילקוט"י מועדים. חזון עובדיה פורים עמ' לב. וראה בש"ע (ס"ס תקפ). והוא ע"פ הגמ' (קידושין לח). שפטירת משה בו' באדר].

ד. יש נוהגים שאם יש עשרה מתענים בבית הכנסת בשבעה באדר, מוציאים ספר תורה במנחה וקוראים ויחל. וכן השליח צבור אומר ברכת עננו ברכה בפני עצמה בחזרה, כשאר תעניות צבור. ויש אומרים שאין נכון לעשות כן. ולכן שב ואל תעשה עדיף, והשליח צבור לא יאמר עננו בחזרה ברכה בפני עצמה, אלא בשומע תפלה, וכן לא יוציאו ספר תורה במנחה לקריאת "ויחל". וכן לעניין נשיאות כפים, שב ואל תעשה עדיף.

ה. בימי מרדכי ואסתר נקהלו היהודים בשלשה עשר לחודש אדר לעמוד על נפשם ולהינקם מאויביהם, והיו צריכין לבקש רחמים מאת ה' יתברך שיעזרם. ומצינו שכאשר היו ישראל במלחמה, התענו שיעזרם ה', וגם משה רבינו עליו השלום ביום שנלחם עם עמלק התענה, ואם כן מסתמא גם אז בימי מרדכי ואסתר התענו ביום י"ג באדר. ולכן קיבלו עליהם כל ישראל יום זה לתענית ציבור ונקרא תענית אסתר, כדי לזכור שהבורא יתברך רואה ושומע תפילת כל איש בעת צרתו, כאשר יתענה וישוב אל ה' בכל לבבו כמו שעשה לאבותינו בימים ההם. ומכל מקום אין תענית זו חובה כל כך כמו ארבע תעניות שכתובים במקרא.

(ע"פ ילקוט יוסף לראש"ל צ"ה הגר"י יוסף שליט"א)

לעילוי נשמת אמו"ר רבי יצחק שושן זצ"ל - נלב"ע יב' תמוז תשע"ז

עלון זה מוקדש:

לרפואת: אברהם ולאח ציטרון, שרה בת שמחה. מרים יהודה. ציפורה ויהושע לוי. ביבה אלימלך. ישי הלוי. עזר בן עישה. תקוה בת עזיזה. אלגרה בת ג'אן. מול בת ענולה. אברהם בן רחל. הראל בן אביגיל. יהודה גלר. אילנה בת סליחה. ישי ורחל לוי. חנה בת זוהרה. מיטל מוריה אדרי הי"ו. להחזרת נשמות: הגר"ע יוסף זצוק"ל. הגר"מ אליהו זצוק"ל. רבי מסעוד מלול זצ"ל. רבי יצחק שושן זצ"ל. רבי יעקב שושן. הרב שלמה צורף. יונה ונה. סופר מנחם. אליאור קדושים. הרב אברהם צוקרמן. יצחק עמירה. נדיר נחום. ניסים סקן. רובי צעדי. יצחק בן מול מורח. מרדכי ומשה מורח. ישראל אברהם נתן. מרדכי צאי. ראובן אלון בן נסיה. יצחק ועמרם אטיאם. ר' דיים אחעשה. לוי יצחק אמרדי. אורן מועלים. אליהו טויט. דוד תנ"כ. דוד גוסברג. יואל דללי. עמוס דכרי. סינטיוב משה יהודה. ישראל בן גמרה. רבי דוד הכהן. ישראל בן שושנה. נעים משה. אהרן מורח. יצחק ושמחה אילון. נסים וסליקה שושן. יצחק ולאח אסמרגו. נדירה שמעון. מנרה לוי. אסתר בת תורה. אסתר חדד. חנה יצחק. ריה פנדק. אליהו בת פריחה. תרצה יצחק. אסתר בת זוהרה. אסתר וענבר נחום. מרים ועטנו. עיניה עמוס. רות יעקב. חיה רחל לוי. נעיה בת גמרה. לואיה מוד. זוהרה בת חנה. עליה סקן. שרה אליאל. יוכבד ועקנין. עישה דוד. בריה סקן. רותי אגל. סבטלה בת אלה. אסתר איבנ. כמיהה ידי. אילה שודר. ולע"נ הנספים בשואה ובחם: אלכסנדר שונדר, שושנה רוזה, רפאל פריץ, וציעיליה צילה לבית משפחת ציטרון הי"ד.

למעניינים להשתתף בהוצאת עלון זה נא לפנות לדוד: 0537788483

אין לעיין בעלון זה בשעת התפילה